

FITXA IDENTIFICATIVA

DADES DE L'ASSIGNATURA

Codi: 33738
Nom: Educació inclusiva
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 4,5
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1307 - Grau Pedagogia	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	4	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1307 - Grau Pedagogia	Política Educativa II	OPTATIVA

COORDINACIÓ

CARBONELL PERIS RAFAEL

RESUM

L'assignatura "EDUCACIÓ INCLUSIVA" cerca ajudar a aprofundir la capacitat professional dels futurs pedagogs en l'àmbit de l'atenció a la diversitat, sens dubte una de les innovacions majors que han compromés i enriquit els sistemes educatius contemporanis.

Des de les perspectives de treball del Departament d'Educació Comparada i Història de l'Educació, s'ofereix amb aquesta optativa una visió dels principis, teories, cultures, polítiques i pràctiques que estan vertebrant l'atenció educativa de l'alumnat, en tota la diversitat de les seves capacitats, limitacions i necessitats

L'assignatura convida igualment a l'aprofundiment d'anàlisi que concretin les propostes pràctiques referides a sectors específics: persones amb diversitat funcional, alumnes amb entorns desfavorables, immigrants, alumnes amb altes capacitats, ... i això, no només en els nivells de l'educació formal, sinó en l'educació no-formal, tant com en aquelles etapes prèvies al sistema educatiu i la formació al llarg de tota la vida.

En suma, s'ofereix una capacitat pedagògica per analitzar, dissenyar, aplicar i avaluar polítiques, organitzacions i pràctiques educatives –locals, nacionals i internacionals- que conduixin a instaurar una societat realment inclusiva.

Finalment fomenta la cerca, anàlisi i valoració de les fonts documentals –legislatives, institucionals, pràctiques, de recerca- que concreten aquesta invariànt educativa, amb la finalitat d'afermar els valors, actituds i criteris que han d'orientar la pràctica professional dels futurs professionals de la pedagogia.

CONEXIMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

No s'han especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.No obstant això, és convenient completar la formació que aporta esta assignatura amb la de Diagnóstico amb necessitats educatives especials".

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

-

Que els estudiants adquirisquen compromís amb la identitat, desenvolupament i ètica professional

Que els estudiants adquirisquen el compromís ètic actiu amb els drets humans i amb la sostenibilitat.

Que els estudiants adquirisquen la capacitat de resoldre problemes i prendre decisions.

Que els estudiants adquirisquen la capacitat per a integrar-se i comunicar-se amb experts d'altres àrees i en distints contextos.

Que els estudiants coneguen els principis i fonaments de l'atenció a la diversitat en educació i desenvolupen i coordinen intervencions educatives amb persones o grups, amb necessitats educatives especials, en situacions de risc, de desigualtat o discriminació per raó de gènere, classe, ètnia, edat, religió i discapacitat.

Que els estudiants coneguen i analitzen les polítiques educatives, el seu desenvolupament legislatiu i la seua incidència en les reformes educatives.

Que els estudiants desenvolupen estratègies i tècniques per a promoure la participació i l'aprenentatge al llarg de la vida.

Que els estudiants desenvolupen una capacitat crítica i autocrítica.

Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la

resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants siguen capaços d'avaluar polítiques, institucions i sistemes educatius.

Que els estudiants siguen capaços d'organitzar i gestionar centres, institucions, servicis i recursos educatius i formatius.

Que els estudiants siguen capaços de conèixer i comprendre els Sistemes Educatius i formatius actuals en el context internacional.

Que els estudiants siguen capaços de dissenyar plans, programes, projectes accions i recursos educatius en diferents contextos.

Que els estudiants siguen capaços de realitzar estudis prospectius i avaluatius sobre característiques, necessitats i demandes educatives.

Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

UNITAT I. El marc general bàsic sobre l'atenció a les diferències individuals a Espanya. Declaracions internacionals que incideixen en el desenrotllament normatiu.

Normativa bàsica de caràcter estatal: LOMLOE, LODE

Convenció internacional de les persones amb discapacitat.

Forum Mundial de l'Educació: Declaració d'Incheon

UNITAT II. Equitat i inclusió en el sistema educatiu valencià.

Principis generals.

Accions i participació conjunta.

Organització de la resposta educativa.

Escolarització.

UNITAT III. El model d'orientació educativa i la seua repercusió en els processos d'inclusió.

Organització de l'orientació educativa i professional.

L'acció tutorial i la orientación educativa.

Els equips d'orientació educativa.

Els departaments d'orientació educativa i professional.

La coordinación externa.

Les Unitats Especialitzades d'Orientació

La planificació de l'orientació educativa i professional.

UNITAT IV. Detecció i identificación de les NEAE i les necessitats de compensació de les desigualtats. El paper de la família

Documents per a detectar i identificar Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NEAE) i Necessitats de Compensación Educativa (NCE).

UNITAT V. L'atenció a les persones amb necessitats educatives especials greus i permanents a Europa: propostes més rellevants.

Models d'atenció educativa a Europa.

Iniciatives inclusive d'interés a Europa.

UNITAT VI. Els Centres d'Educació Especial com a Centres de Recursos (CR).

Tasques com a centres de recursos i de suport.

Coordinació amb els serveis especialitzats i amb els CEFIRE.

Professionals i tasques d'atenció directa a l'alumnat amb n.e.e. escolaritzat en centres ordinaris de la zona.

Intervenció en el disseny, desenvolupament i avaluació dels plans d'actuació personalitzats.

UNITAT VII. Debats actuals en matèria d'inclusió educativa. Sentències d'interés. Evolució,

tendències i reptes pendents.

Models i modalitats d'escolarització.

UNITAT VIII. Bones practiques en matèria d'inclusió.

Projectes inclusius.

UNITAT IX. Elaboració d'un programa d'intervenció del pedagog en l'àmbit escolar.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	30,00
Pràctiques a l'aula	15,00
Total hores	45,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	2,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	30,00
Estudi i treball autònom	20,00
Preparació de classes	10,50
Preparació d'activitats d'avaluació	5,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	67,50

METODOLOGIA DOCENT

- Exposicions per part del professor i/o de l'alumnat per a presentar, aprofundeix i valorar els diferents continguts temàtics.

- Cerca i estudi crític de fonts documentals, normatives, experiències, propostes teòriques, estudis, investigacions,¿

- Aproximació a la realitat personal, educativa i social de l'alumnat amb capacitats, limitacions i necessitats diferents, així com amb diversitat funcional i social.

- Experiències d'experts en gestió i aplicació de programes.
- Disseny, elaboració i exposició a la classe d'un estudi sobre l'Educació Inclusiva en diferents enfocaments i orientacions (polítiques educatives, pràctiques per nivells del sistema educatiu, pràctiques per discapacitats, propostes de programes;).
- Revisió i orientació del treball individual i en grup.
- Aprofundiment mitjançant tasques optatives proposades per l'alumnat i el professor.
- Assajos escrits. Assistència i participació en les classes. Seminaris. Tallers.

AVALUACIÓ

CRITERIS:

- Coneixement dels problemes, tendències i propostes polítiques, pedagògiques i socials respecte a l'educació inclusiva.
- Anàlisi crítica d'aquests plantejaments i experiències.
- Aprofundiment mitjançant el desenvolupament de propostes teòriques i/o pràctiques
- Desenvolupament dels valors i actituds inclusives de: compromís professional, respecte, empatia i responsabilitat amb les limitacions i necessitats diverses, equitat i solidaritat.
- Presentació formal correcta dels treballs escrits i exposicions en la classe.

INSTRUMENTS:

- Examen escrit sobre els continguts de l'assignatura: 60%. Recuperable. És indispensable tindre aprovada aquest apartat.

- Treball individual o en grup escrit d'aprofundiment pràctic: 20%. Recuperable. És opcional presentar-ho oralment a la classe. És indispensable tindre aprovada aquest apartat.
- Participació en les activitats de classe i ampliació optativa de continguts i materials: 20% (Tallers; participació en Ponències d'experts externs; participació habitual en classes;¿). No recuperable.

Normativa de la Universitat de València sobre actuacions fraudulentas en l'ús de la intel·ligència artificial

La realització fraudulenta de proves d'avaluació i el plagi en treballs d'avaluació seran considerats conforme al Reglament d'avaluació i qualificació de la UV (ACGUV 108/2017) i al Protocol d'actuació davant pràctiques fraudulentas (ACGUV 123/2020).

L'ús de tecnologies (inclosa la intel·ligència artificial) que impliquen la suplantació de l'estudiant o la generació automatitzada de continguts en proves, exàmens o treballs d'avaluació, quan no estiga autoritzat expressament pel professorat, serà considerat com una pràctica fraudulenta i, per tant, sancionable.

BIBLIOGRAFIA

Referències bàsiques

RB1: Dossier Normativo Estatal: LOMLOE; LODE; Ley Orgánica 1/1996, de Protección Jurídica del Menor.

RB2: Dossier Normativo Autonómico: Decreto 104/2008, por el que se desarrollan los principios de equidad e inclusión en el sistema educativo valenciano; así como normativa de desarrollo: Orden 20/2019, Resolución 23 de diciembre de 2021, Orden 10/2023.

RB3: Dossier Sentencias de interés: Sentencia 10/2014, del Tribunal Constitucional (modalidad de escolarización del alumnado con necesidades educativas especiales); Sentencia 861/2019, del Tribunal Supremo (admisión del alumnado con necesidad específica de apoyo educativo).

RB4: Protocolos específicos de intervención vinculados con las líneas estratégicas de intervención de la orientación educativa y profesional.

Referències complementàries

RC1: Ainscow, Mel y Echeita, Gerardo (2011), *¿La educación inclusiva como derecho. Marco de referencia y pautas de acción para el desarrollo de una revolución pendiente¿. Tejuelo nº 12, pp 26-46.*

RC2: Arribas, José Manuel (2021), *Diálogos de Educación. Reflexiones sobre los retos del sistema educativo*, Madrid. SM.

RC3: Azorín Abellán Cecilia María, (2018), *¿Abriendo fronteras para la inclusión: la Ecología de la Equidad¿, Revista Nacional e Internacional de Educación Inclusiva. I (1), pp. 213-228.*

RC4: Booth, Tony, y Ainscow, Mel (2011), *Guía para la Educación Inclusiva: Desarrollando el aprendizaje y la participación en los centros escolares*. OEI ¿ FUEM

RC5: Carbonell, Rafael (2006), *Educación Especial en Europa*, Valencia, Tirant lo Blanc.

RC6: Castillo, Tomás (2013), *Aprendiendo a vivir. La enfermedad: descubrir las posibilidades que hay en mí*, Torrelavega, AMICA.

RC7: Consejo Escolar del Estado (2024), *Informe 2024 sobre el estado del sistema educativo*, Madrid, Ministerio de Educación y Formación Profesional.

RC8: Echeita, Gerardo (2021), *¿La educación inclusiva¿*, en José Manuel Arribas Álvarez, *Diálogos de Educación. Reflexiones sobre los retos del sistema educativo*, Madrid, SM, pp. 117-132.

RC9: European Agency for Special Needs and Inclusive Education (2014), *Cinco mensajes clave para la Educación Inclusiva*, Bruselas, EASNIE.

RC10: López Torrijo, Manuel y Carbonell, Rafael (2005), *La integración educativa y social*, Barcelona, Ariel - Real Patronato de Discapacidad.

RC11: López Torrijo, M. y Carbonell, R. (2024). *La LOMLOE, ¿una ley inclusiva? Análisis y propuestas*. En Mora-Luna, M.A, *¿Qué hay de nuevo en la LOMLOE?* Tirant Humanidades., pp. 269-293.

RC12: OCDE (2022), *Panorama de la educación. Indicadores de la OCDE 2022. Informe español*, Madrid, Ministerio de Educación y Formación Profesional.

RC13: Vega, Amando y Aramendi, P. (2004), *¿Hacia la plena ciudadanía de las personas con discapacidad: reto del Año Europeo de la Discapacidad¿, Educación, Desarrollo y Diversidad. 7 (2), pp.5-24*

RC14: Vega, Amado (2003), *La educación social ante la discapacidad*, Málaga, Ediciones Aljibe.

RC15: Warnock, Mary (1987), ¿Encuentro sobre necesidades de educación especial¿, *Revista de Educación*. Número extraordinario. 1, pp. 45-73.